

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף קל"ח

"הפלאה זו איני יודע מהו, כשהוא אומר 'לכן'
הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא",
הוא אומר הפלאה זו תורה"

פורתא - קצת
אידך - אחר

ח

הסבר: התלמוד לומד מהפסוק שעתידה חלילה
תורה להשתכח מישראל, כפי שנאמר בסוף הפסוק
'ואבדה חכמת חכמיו'."

על המפה

המושב אלי-עד (ברמת הגולן)

אלי-עד הוא מושב ברמת הגולן. הוא
הוקם בשנת 1968 ונקרא בתחילה "אל
על", ובשנת 1999 שונה שמו ל"אלי-עד",
על שם המרגל הישראלי אלי כהן. גרעין
המושב היה במבנים של מחנה צבאי סורי
שננטש במלחמת ששת הימים. בעקבות
סכסוכים שונים עזבו רוב המתיישבים את
המקום, והוקמה בו היאחזות נח"ל. בשלב
מסוים ננטש היישוב, ובשנת 1973 הגיע
אליו גרעין אלי-עד של הנח"ל שיישב אותו
מחדש. כיום גרים במושב כ-400 תושבים,
העוסקים בעיקר בחקלאות וגידול בקר.

שלט הכניסה למושב (Wikipedia, Kfirkti)

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קל"ה-קמ"א
פרשת דברים | כ"ז בתמוז-ד' באב (25-19 ליולי)

דף קל"ה: ברית מילה בשבת

תינוק שלא יודעים מתי בדיוק צריך למול אותו - אסור למול אותו בשבת.

למשל, תינוק שלא יודעים אם הוא נולד ביום שישי או בשבת. אין מלים אותו
ביום שישי הבא, כי אולי הוא עוד לא בן שמונה ימים. ואילו בשבת אסור למול
אותו, כי אולי הוא כבר בן תשעה ימים, ובשבת מלים אך ורק תינוקות בני שמונה
ימים. תינוק זה ימול רק ביום ראשון לאחר השבת.

דף קל"ו: "נבלה" ו"טרפה"

יהודי רשאי לאכול בהמה טהורה בלבד, ואינו רשאי לאכול בהמה טמאה.
גם בהמה טהורה, אסור לאכול אם היא לא נשחטה, למשל, אם היא מתה מעצמה,
או שהרגו אותה ללא נשחטה. בהמה כזו, שלא נשחטה, היא "נבלה". "נבלה" אסור
לאכול, וכל הנוגע בה נטמא.

אולם, גם לאחר שהבהמה הטהורה נשחטה, יש לבדוק שהיא לא "טרפה". בודקים
אם לא היתה לה בעיה רפואית שבגללה היא מוגדרת "טרפה". אם מצאו שהיא
"טרפה", אסור לאכול אותה אף על פי שהיא נשחטה. אמנם, היא כבר לא מטמאת
כמו "נבלה", כי היא נשחטה.

דף קל"ז: ברכות ברית מילה

לפני קיום מצות ברית מילה, המוהל מברך: "ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצותיו
וצונו על המילה". ברכה זו היא "ברכת המצוות". כלומר, ברכה שבה מברכים את
הקב"ה על כך שציוונו אותנו במצות מילה.

אבי התינוק מברך: "ברוך... אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו של
אברהם אבינו".

האנשים שמשתתפים במעמד מברכים ומאחלים: "כשם שנכנס לברית, כן יכנס
לתורה, לחפה ולמעשים טובים".

דף קל"ח: "כי לא תשכח מפי זרעו"

בתקופת התנאים היתה ישיבה שכונתה "כרם ביבנה". ישיבה זו היתה בעיר יבנה,
והיא כונתה "כרם", מפני שתלמידי החכמים ישבו בה בשורות ישרות, שהזכירו
את שורות הגפנים הנטועות בכרם.

היו חכמים בישיבת "כרם ביבנה" שאמרו, כי חלילה יבוא זמן שעם ישראל ישכח
את התורה, אפילו לא יהיה מי שימסוק הלכה.

אבל התנא רבי שמעון בר יוחאי אמר להם שלעולם לא יהא כך. בתורה כתוב
(דברים ל"א): "כי לא תשכח מפי זרעו". ה' מבטיחנו בפסוק זה, כי לעולם לא
תשתכח התורה מבני ישראל.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

הקרב על רמת הגולן במלחמת ששת הימים

במלחמת ששת הימים תקפו הסורים את ישראל מצפון, בהתקפות אוויריות וקרקעיות. כאשר הסתיימו הקרבות בסיני ובחזית הירדנית התפנה צה"ל להשיב מתקפה נגד הסורים. ב-9 ביוני השתלטו כוחות צה"ל על מוצבי הקו הראשון של הסורים, ובהמשך התקדמו מזרחה וכבשו שטחים נרחבים ברמת הגולן. הכוחות הסורים היו בנסיגה וצה"ל הצליח להשתלט על רמת הגולן ועל החרמון בלי להיתקל בהתנגדות נרחבת. רוב התושבים הסורים שגרו ברמת הגולן נמלטו ממנה. עם סיום המלחמה הייתה רמת הגולן בידי ישראל, מהחרמון בצפון עד הירמון בדרום, ובכך הוסר האיום הסורי מעל יישובי הכנרת ועמק החולה.

מטוס סיור קל של חיל האוויר מעל הכוחות הישראליים ברמת הגולן (לשכת העיתונות הממשלתית)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

ליד בית משפחה כהן יש חנות ירקות. החנות עצמה נפתחת בשעה שמונה בבוקר, אולם סוחרים מניחים את הסחורה שלהם לפני החנות כבר משעה שש בבוקר. יום אחד היה חסר למשפחה כהן כמה עגבניות ואדון כהן רצה לקחת כמה עגבניות מוקדם בבוקר מהארגזים המונחים לפני החנות, עוד לפני שבעל החנות ירקות מגיע, ואחר כך לבוא ולשלם לו עליהם. הדבר עורר ויכוח בין בני המשפחה.

מצד שני:

אמרו חלק מבני המשפחה שאסור בשום מקרה לקחת לבד מהסחורה של החנות לפני שבעל החנות הגיע, ולכן גם אם ישלמו לו אחר כך - אסור לגעת בסחורה.

מצד אחד:

אמר אדון כהן שבודאי לבעל החנות לא אכפת אם הוא ייקח מהסחורה שלו, העיקר הוא שישלם לו אחר כך. הוא לא יפסיד כלום בסופו של דבר.

וא... מה? עֲתִכֶּם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם עליה אתם מוזמנים לשאת אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

מי אני?

- מרגל ישראלי שפעל בסוריה.
- שם הכיסוי שלו היה כאמל אמין ת'אבת.
- העביר לישראל מידע חשוב ביותר על הצבא הסורי.
- בסופו של דבר נתפס והוצא להורג.

לחץ לחץ לחץ

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

עולי הגרדום

עולי הגרדום הוא כינויים של לוחמי מחתרות יהודים שהוצאו להורג בידי שלטונות המנדט הבריטי. הללו היו שנים עשר לוחמים, מתוכם תשעה מהאצ"ל ושלושה מהלח"י. עשרה מאיתם הוצאו להורג בתלייה, ושניים שלחו יד בנפשם. הם מכונים גם "הרוגי מלכות". בין עולי הגרדום: שלמה בן יוסף, דב גרונר, משה ברזאני ומאיר פיינשטיין.

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קל"ט - קמ"א

דף קל"ט: טלטול ברשות הרבים

בשבת אסור לטלטל ברשות הרבים. אולם, מותר להלך ברשות הרבים עם הבגדים שלובשים, מפני שאינם נחשבים כ"משא". כחפץ שנושאים אותו, שהרי האדם לובש אותם והם נחשבים כחלק ממנו.

נראה שני מקרים:

מקרה א': בגד שיש בו חוטים, למשל שרוכים, מותר ללכת איתו בשבת, גם כאשר אינו משתמש בשרוכים, כי הם חלק מן הבגד.

מקרה ב': טלית שהציציות שלה פסולות, אסור להלך עמה ברשות הרבים.

מה ההבדל בין השרוכים של הבגד לבין החוטים של הציצית?

התלמוד מסביר שלחוטים התלוים בבגד אין חשיבות בפני עצמם, ולכן הם חלק מן הבגד ומותר לצאת בהם. אבל חוטי הציצית, שחשובים כל כך, אינם נחשבים חלק מהבגד, כי יש להם חשיבות בפני עצמם. ממילא, אם הם קרועים, אסור לטלטלם.

דף ק"מ: תרופה מצמח החלתית

בתקופת התלמוד, השתמשו לצורך רפואה בצמח בשם "חלתית". את צמח החלתית היו משרים במים פושרים, אותם שתו אחר כך.

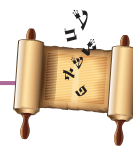
חכמים אסרו לעשות בשבת פעולות רפואה, שמא ישכח האדם ויטחן בשבת חומרים שונים שמכילים מהם תרופות. לכן, גם את החלתית אסרו להשרות בשבת במים פושרים, מפני שזוהי פעולה הנעשית לצורך רפואה. המתחיל לשתות חלתית לצורך רפואה כבר באמצע השבוע, רשאי להמשיך להשרות את החלתית גם בשבת, מפני שאחרי שמתחילים לטפל את החלתית, אסור להפסיק לקחת אותה, כי יש בכך משום סכנה, וחובה להמשיך בטיפול התרופתי ולהשרות חלתית בשבת.

דף קמ"א: טלטול קש בשבת

חפץ שאין לו שימוש בשבת, הרי הוא "מוקצה" ואסור לטלטלו בשבת. פעם היו משתמשים בקש כדי להבעיר את התנור. מאחר שבשבת אסור להבעיר אש, הקש הוא חפץ שאין בו שימוש בשבת והוא מוקצה.

אם אדם נשכב בשבת על הקש כמו על מזון, אסור לו להזיז את הקש בידי, שהרי הוא מוקצה, אך מותר לו להתנועע על הקש, אף על פי שעל ידי כך הוא מזיז את הקש ומטלטל אותו, זאת משום שהחכמים אסרו לטלטל את המוקצה בדרך רגילה, ואילו הזזת הקש תוך כדי שכובה עליו, אינה הזזה רגילה.

כמוכן, מדובר בקש "מוקצה", שבעליו לא ישן עליו לפני כן, והקש לא היה מיועד לשימוש בערב שבת. אם כבר בערב שבת הכין את הקש לשנה, על ידי שהניח עליו כרית או סדין, הקש אינו מוקצה כלל.

דבר תורה

נאומו האדיר של משה, המוכר לנו כ"ספר דברים", מתחיל בתחילת חודש שבט של שנת הארבעים להליכתם במדבר - "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש".

משה רבנו נפטר 37 ימים אחרי כן, ב-ז' באדר, ואם כן יוצא שספר דברים כולו מתאר אירוע היסטורי שנמשך 37 ימים בלבד. הדבר מעלה תמיהה גדולה שכן שאר החומשים מתארים רצף אירועים היסטוריים של תקופות ארוכות בהרבה, ולעיתים אף של אלפי שנים, ולכן לא ברור מה ההגיון בחלוקה ה"בלתי סימטרית" בין חומשי התורה?

על כך יש לומר, שאכן התורה מתארת עובדות היסטוריות אך היא איננה ספר היסטוריה. התורה בוחרת לקצר ולהאריך לפי המוסר והערכים אותם היא רוצה להעביר דרך סיפוריה, ועל כן ספר דברים, אשר מלא בערכי חיים ומוסר, מקבל מקום נרחב הגם שכולו התרחש במשך 37 ימים בלבד.

חידה!

ראינו במפגש שרבי שמעון בר יוחאי לימד את הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו". היכן בפסוק זה רמזו השם יוחאי?

2. פתחו את ספר דניאל, פרק ד' פסוק י'. היכן רמזו השם שמעון בחמש המילים האחרונות בפסוק זה?

(לומד סגיסטא דא זולמאטא זולמאטא ז' לומד סגיסטא דא זולמאטא זולמאטא ז' זולמאטא)

שאלות השבוע

1. מתי מלים תינוק, שלא ידוע אם נולד ביום שישי או בשבת?
2. האם מותר בשבת ללבוש טלית עם ציציות פסולות ברשות הרבים?
3. מה אפשר לעשות כדי שקש לא יהיה מוקצה בשבת?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

